№ 196. Poniedziałek 29. Sierpnia 1859. Rok wydania 49

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Ofiary na potrzeby państwa z obwodu stryjskiego.

Następujący c. k. urzędnicy w Żurawnie obowiązali się składać na potrzeby państwa co miesiąc przez czas wojny, mianowicie: Wiel. Jan Bryńkowski, c. k. przełożony powiatowy 5zł., Klemens Świerzawski, adjunkt powiat. 2zł., Adolf Sedlaczek, aktuaryusz powiatowy 1zł., Ignacy Kaszycki, aktuaryusz powiatowy 1zł., Jan Dzierzkowski, kancelista powiat. 1zł., Paweł Mieszkowski, kancelista powiatowy 1zł., Stefan Keszka, kancelista powiatowy 1zł., Wincenty Przestalski, dyurnista 50c., Edward Szczerbanowski, dyurnista 50c., Józef Brosenbach, poborca podatkowy 80c., Jan Czapella, kontrolor podatkowy 50c., Konrad Schmutz, łac. proboszcz w Dolinie 5zł., Karol Seelig, przełożony powiatowy, w Dolinie 2zł., Stefan Głowacki g. k. proboszcz w Kniażołukach 2zł., ix. Antoni Mustyanowicz g. k. proboszcz w Turze wielkiej 1zł., ix. Antoni Warywoda, g. k. proboszcz w Kalnem 50c., ix. Jan Klejmunowski, g. k. proboszcz w Pacykowie obowiązał się półrocznie płacić 10zł., następujący obowiązali się zapłacić raz na zawsze: Izak i Markus Falk w Kałuszu 20zł., Turzański, komisarz straży finans. w Kałuszu 5zł., leśniczowie powiatowi w Kałuszu 39zł. 45c., gminy powiatu kałuskiego 47zł. 63c. Razem 166zł. 88c.

Urzędnicy przy produkcyi soli w Kałuszu pozwolili odciągać od każdego złotego pensyi swojej na potrzeby państwa przez czas wojny po 6 kr., urzędnicy przedaży soli po 2 kr., a wszyscy słudzy przy maszynach i robotnicy po $1^1/_2$ kr. w. a., lekarz salinarny Fryderyk Dzikowski w Kałuszu obowiązał się płacić na potrzeby państwa co miesiąc jeden zł. w. a.

Sprawy krajowe.

Lwów, 27. sierpnia. Uwagi zawarte w gazecie wiedeńskiej z powodu przekształcenia c. k. gabinetu ministeryalnego, znalazły już zapewne życzliwy odgłos w całej monarchyi.

Widzimy w tem pożądaną rękojmię, że rozwój mnogich sił żywotnych państwa naszego znajdzie u nowych radców korony szczere i usilne poparcie.

Prawdziwa jedność państwa polega właściwie na zgodzie i wspólnej usilności tych, którym poruczono trudną tę czynność, upatrzenia i trzymania się stale toru wiodącego do zamierzonego celu śród wielorakich trudności.

Idea ta stanie się rzeczywistością i prawdą uznaniem historycznego przeznaczenia Austryi, by była obroną dla licznych większych i mniejszych narodowości, które od wielu już wieków ze sobą skojarzone, stanowią teraz jedną wielką i żywotną całość.

Trzymanie się tej idei nietylko że nieprzynosi żadnego uszczerbku, lecz owszem dozwala w dalszej wynikłości wszelkiego możliwego rozwoju znachodzących się już żywiołów według ich prawdziwej właściwości i powołania.

Odpowie to więc widokom wszystkich patryotów, jeśli przy zaprowadzeniu ustawy gminnej, tudzież przy poruczeniu samodzielnym organom pewnej części teraz przez monarchiczne zwierzchności sprawowanych czynności, a później zaprowadzeniem zastępstw stanowych w krajach koronnych, zasięgnie się rady i wezwie się samychże interesowanych do wspólnego w czynnościach tych udziału.

Jeśli już zapowiedziano niezwłoczne i nieodmienne uregulowanie tak religijnych, jak i finansowych stosunków, tedy okazuje się ztąd jawnie zamierzenie wszelkiego możliwego uwzględnienia tak umysłowych, jak i materyalnych widoków i potrzeb.

W zakresie zadania, jakie sobie ministeryum wytknęło, i które takiej jest doniosłości, że wymaga usilnej i skoncentrowanej jego działalności, mieści się wszystko, co tylko okazuje się być potrzebnem, pożytecznem, niezawodnem i możliwem do osiągnienia. Jeśli, jak słusznie spodziewamy się, nastąpi pożądane załatwienie spraw w tej mierze, naówczas żaden człowiek z głębszem poznaniem nie zaprzeczy tego, że Austrya w dalszym swym rozwoju uczyniła postęp znamienity.

W odnoszącej się rozprawie gazety wiedeńskiej wystawiono cały stan rzeczy z zupełna otwartością i w świetle prawdziwem, zaczem podano też i niezawodną rękojmię, jako rząd zasługuje na zupełne zaufanie ludów swoich, i że je ziści w sposób powszechnie pożądany.

(Wiadomości bieżące. — Obrady nad ustawą gminną.)

Wiedeń, 26. sierpnia. Jego ces. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę Ferdynand Maksymilian wraz z swą najdostojniejszą małżonką Arcyksiężną Karoliną wyjechał dnia 23go b. m. o pół do dziewiątej wieczorem w najlepszym stanie zdrowia z Ragazy ku Tryestowi.

— Dzisiejsza *Gazeta wiedeńska* pisze: W liczbie przedmiotów, nad ktoremi zeszłego tygodnia obradowali członkowie c. k. ministeryum i inni mężowie stanu wezwani od J. M. Cesarza dla wprowadzenia tych ulepszeń, jakie zapowiedziano manifestem cesarskim z 15. lipca — znajduje się także i *ustawa gminna*. Gazeta wiedeńska upoważniona była do oświadczenia: jako jest to zamiarem rządu, ustawę gminną zastosować niezwłocznie przy pomocy *mężów wybranych* ze wszystkich klas w prowincyach — do „właściwych stosunków w szczególnych krajach koronnych.“ Tym sposobem wskazano oraz i zakres działalności tych mężów poufnych. Niewątpimy o tem bynajmniej, że zadanie ich nieograniczy się tylko na przyprowadzeniu ustawy ze wszystkiemi jej postanowieniami, lecz że z zachowaniem głównych zasad kierujących będą mogli w miarę potrzeb prowincyi proponować także i zmiany odpowiednie.

Hiszpania.

(Najazdy Maurów. — Nowe projekta.)

Madryt, 19. sierpnia. *Gaceta militare* zawiera wiadomość z Ceuty z 11go b. m., że Maurowie nieuwzględniają na pograniczu bynajmniej bandery hiszpańskiej, i że nawet ośmielili się zburzyć w nocy z 10. na 11. obwarowania rozpoczęte przez kompanię inżynierską.

— Jak donosi *Indépendance belge* rezydują ministrowie po dzień dzisiejszy w La Granja w bezpośrednim pobliżu rodziny królewskiej. Temi dniami ma przybyć także minister spraw wewnętrznych, który podczas swego urlopu wypracował kilka nowych projektów. Większa część z nich odnosi się do różnych gałęzi administracyi cywilnej i przyjdzie pod obrady na najbliższej sesyi Kortezów. Także minister wojny ułożył projekt ustawy co do awansów wojskowych, a zaraz za staraniem izb rozpoczną się obrady w tym przedmiocie.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Książę Audhy odjechał. — Lina telegraficzna.)

Londyn, 23. sierpnia. Królowa i książę małżonek udaje się dziś do Aldershot, ażeby noc i następny dzień spędzić w obozie. Większy przegląd przy tej sposobności nie nastąpi. — Książe Cambridge odjechał dziś rano z swoim sztabem do Aldershot, przyjmować tam Królowę.

— Książę Audhy opuścił przedwczoraj Anglię i odpłynął z Southamptonu na parostatku „Ceylon“ do Alexandryi, z powrotem do Indyów. Skromność, z jaką w Southamptonie wszedł na pokład okrętu, różniła się bardzo od tej okazałości, z jaką niemal przed trzema laty w tem samem miejscu na ląd wysiadł. — Zdaje się, że dawna lina zaatlantycka nigdzie zaprowadzić się nie da. Towarzystwo amerykańskie „Western Union Telegraphen-Companie“ zakupiło 10 angielskich mil tej liny po 250 dolarów za milę. Jedna część jej miała połączyć brzegi rzeki Missisipi koło St. Louis (2700 stóp odległe.) Podczas pierwszych dwudziestu dni nadchodziły regularnie sygnały, ale później przestała lina dawać znaki. Taki sam rezultat okazał się przy dwóch drugich częściach tej samej liny, a jednak przy najdokładniejszem opatrywaniu jej z zewnątrz, nie można było dostrzedz najmniejszego uszkodzenia. Nie zdaje się prawda, że przy odwijaniu nadwątlono a może nawet urwano miedziany drut telegraficzny, gdyż lina jeszcze 20 dni po zanurzeniu przesyłała odpowiedzi.

Francya.

(Wiadomości bieżace. — Powrót amnestyowanych. — Rozległość departamentu Algieryi. — Zmniejszenie etatu wojskowego. — Wypadki dzienne. — Dowództwo w okręgach wojennych.)

Paryż. 23go września. Wychodźcy polityczni przybywają tłumnie do Paryża, korzystając z nieograniczonej amnestyi. Uwięzieni we Francyi za przestępstwa polityczne otrzymali już wolność, a więźniowie z Cayenne mają przybyć do Havru z końcem września.

— Do Toulonu zawinęły dnia 15. sierpnia trzecie bataliony pułków z korpusów Niela i Canroberta razem w sile 4000 ludzi.

— Eskadra admirała Romain-Desfossés stoi ciągle w Toulonie a według Monitora nie usprawiedliwia nic rozsianej pogłoski, że niebawem ma odpłynąć do Neapolu. Tymczasem odeszło z Toulonu siedm parowych łodzi kanonierskich do Cherbourga.

— Jak donosi *Monitor* przywiózł okręt transportowy „Canada“ dawny powóz Cesarza Napoleona I. Powóz ten znaleziony w wozowni Księżny Parmeńskiej stanie niebawem w Paryżu. Gmina miejska Parmy przeznaczyła go w upominku dla księcia Napoleona.

— Rząd zamierza otworzyć znaczny kredyt na roboty i budowle publiczne, które nosić będą nazwę *Travaux de la paix* (Roboty pokoju).

— Na dziedzińcu pałacu Louvru ma stanąć niebawem posąg sławy.

— W pałacu luxemburskim kończy się już odnawianie sławnej sypialni Królowej Maryi medycejskiej, która zdobią malowidła pędzla Rubensa, Filipa Champaigne, Titiana i Lesueura.

— *Monitor* przytacza życzliwe rozprawy dzienników *Morning Post* i *Morning Chronicle* o nadanej przez Cesarza amnestyi powszechnej. Amnestyonowani wracają bez ociągania się do Francyi, a między innymi przybył już i Felix Pyat. Tak samo i pani Proudhon dla zasiągnienia wiadomości u rządu, czy też i jej mąż amnestye otrzymał. Jak wiadomo, skazano Proudhona za pismo „ubliżające moralności publicznej.“ Niemniej wniósł i Baze piśmienne do ministeryum spraw zagranicznych zapytanie, czy mu wolno powracać, a z Jersey donoszą dziennikowi *Independance Belge*, że większa część tamtejszej kolonii wychodźców francuskich przysposabia się do powrotu do Francyi.

Monitor ogłasza także sprawozdanie ministra Algieryi przedłożone Cesarzowi względem rozprzestrzenienia terytoryum stojącego pod rozkazami zwierzchności cywilnych z ujęciem obszaru ziemstwu podległemu władzom wojskowym. Departament algierski powiększył się tym sposobem o 200.000 hektarów i 50.000 mieszkańców, i liczy teraz 423.990 hektarów przestrzeni z 209.000 mieszkańcami, między tem 91.000 Europejczyków i 118.000 krajowców.

— *Constitutionnel* zawiera notę półurzędową, w której donosi, że wchodzą niezwłocznie w moc obowiązujące rozporządzenia cesarskie, według których znaczna liczba wojskowych ma być rozpuszczona, jak tylko oddziały należące do armii włoskiej staną już załogą w miejscu przeznaczonem. Najprzód rozpuścić mają wojskowych z klasy 1852, których czas służby upływa dopiero z 31. grudnia 1859. Po stanowczem rozpuszczeniu tej klasy rozpuszczona ma być także i część klasy z roku 1853, która losowała na początku roku 1854, i której etat z powodu wojny krymskiej powiększono wyjątkowo na 150.000 żołnierza. Dalej puszczeni być mają z urlopem ci żołnierze z klas rozmaitych, którzy są podporą swych familii, lub z innych ważnych względów potrzebni są w domu. A że dymisye i urlopy będą bardzo liczne, przeto nastąpi ztąd zapewne i znaczna oszczędność w budżecie wojennym, a kwoty oszczędzone obrócone być mają na rzecz budowli publicznych, tudzież rolnictwa i przemysłu.

— Na artykuł dziennika *Patrie* o przywróceniu włoskich książąt odpowiada *Pays* z tym dodatkiem, że kwestyę tę już rozstrzygły punkta przedugodne pokoju zawartego w Villafrance; zachodzić może tylko pytanie, kiedy i jak nastąpi ta instalacya. Ku końcu swojego artykułu wyraża się *Pays* w ten sposób:

„Co do tej debaty dorzucić mamy tylko słów kilka. Nie idzie o to, czyli mają być książęta znowu instalowani, lecz kiedy. Umowa w Villafrance zastrzegła im powrót, a preliminarya mogą być zmienione tylko za przyzwoleniem obudwu stron, które je podpisały.

Idzie zatem wynaleźć, w jaki sposób wykonanie konwencyi pogodziłby można z prawnemi otwarcie wyrażonemi życzeniami i sprawami ludów. To jest właściwe zadanie, nad którego rozwiązaniem powinno się pracować. Byłoby to, a głównie dla dziennika „Patrie“ lepiej, niż wzniecać namiętności i nagromadzać trudności.“

— Jak donosi *Monitor armii*, rozdzielił Cesarz uchwałą z d. 17go b. m. w następujący sposób dowództwa nad siedmią wojennemi okręgami Francyi: 1. W Paryżu marszałek Magnan. 2. W Lille marszałek Mac Mahon. 3. W Nancy marszałek Canrobert. 4. W Lugdunie marszałek Castellane. 5. W Tours marszałek Baraguay d'Hilliers. 6. W Toulouzie marszałek Niel. 7. W Algieryi jenerał Martimprey. Lille będzie zatem stolicą nowo utworzonego okręgu pod wodzą marszałka Mac Mahon, a jenerał Martimprey obejmując dowództwo siódmego algierskiego okręgu stanie zarazem na czele algierskiej armii rezerwowej. W jego miejsce został już jenerał brygady Jarras szefem sztabu armii włoskiej.

— Sprawdzając powyższy podział chce jednocześnie *Monitor powszechny* zamknąć pole wszelkim próżnym domysłom i konjekturom co do utworzenia nowego okręgu w Lille, i oświadcza wyraźnie, że postanowienie to nie zamierza nic innego, jak tylko w równej mierze rozłożyć i podzielić wojenne siły Francyi.

— Marszałkowie francuscy rodzili się: Castellane roku 1788, Vaillant 1790, Magnan 1791, Pekssier 1794, Baraguay d' Hilliers 1795, Randon 1795, Niel 1802, Mac Mahon 1807, Canrobert i Bosquet 1809. Pokazuje się ztąd, że najstarszy z marszałków Castellane liczy lat 71, najmłodszy Bosquet 50.

Szwajcarya.

(Konferencye zuryskie. — Powrót Szwajcarów z Neapolu. — Obchód urodzin Cesarza austryackiego.)

Berna, 24. sierpnia. Według najnowszych wiadomości są już po największej części uregulowane stosunki Lombardyi między pełnomocnikami Francyi i Austryi w porozumieniu się z pełnomocnikami Sardynii; względem księstw układać się będą bezpośrednio.

— Przesilenie pomiędzy wojskami szwajcarskiemi w Neapolu postąpiło znacznie w kilku dniach. Jak już wspominałem dawniej, — powiada korespondent gazety wiedeńskiej, — nastręczała się największa trudność nie w układach między królewskim rządem i deputowanymi szwajcarskimi, lecz w uśmierzeniu wojska. Duch niekarności wzmógł się tak dalece w drugim i trzecim pułku, że chociaż znaczną ich część puszczono z abszytami, nie zdołał rząd przywrócić porządku między pozostałymi, zwłaszcza że z zewnątrz dodawano im wszelkiej otuchy. Król przeto zmuszony był, jak donosi telegraf, nietylko rozwiązać drugi i trzeci pułk szwajcarski, ale nawet odprawić zupełnie ich żołnierzy z abszytem; podobnego losu doznały także pierwszy i czwarty pułk, ale z tą różnicą, że przestały tylko stanowić osobne pułki szwajcarskie, gdyż postanowiono wcielić ich oficerów i żołnierzy do armii narodowej i uformować z nich cztery bataliony strzelców. Przyszły uniform tych wojsk szwajcarskich będzie neapolitański. Tym sposobem więc może się pochlubić radca narodowy De Latour, że misya jego zupełnie się powiodła. — Z żołnierzy ranionych podczas ostatniego rozruchu umarła już prawie połowa. Jeńcy uwięzieni są w kasztelu St. Elmo i w twierdzy del Ovo i proces ich toczy się bez przerwy, co zbija dostatecznie pogłoskę, jakoby miały już nastąpić exekucye.

Zuryk, 19. sierpnia. Wczoraj wieczór była wielka uczta u pierwszego pełnomocnika austryackiego J. Excel. hrabi Colloredo, a to z powodu uroczystości urodzin J. M. Cesarza austryackiego, jego Pana najdostojniejszego. Na ucztę sproszono wszystkich członków konferencyi, tudzież deputacyę rady rządowej kantonu zuryskiego. Na środku stołu ustawiono serwis ozdobiony gustownie kwiatami z orłem austryackim u wierzchu. I tą raza wniósł p. Dubs, prezydent rządowy w Zuryku, pierwszy toast na cześć J. M. Cesarza Franciszka Józefa. „Oby długie jeszcze lata panował szczęśliwie — rzecze mówca — a kraj doznać mógł błogosławieństw rozwoju pożądanego.“ Dobra wieszczbą był i toast, którym hrabia Colloredo odpowiedział na życzliwy toast mówcy szwajcarskiego. Wniósł wiwat na pomyślność Szwajcaryi, a w szczególności Zuryku gdzie zastępcom trzech mocarstw przygotowano tak zaszczytne i miłe przyjęcie. Najważniejszą była jednak uwaga mówcy, że obecność na tej specyalnej uczcie austryackiej wszystkich zastępców wysłanych na konferencye od trzech odnoszących się mocarstw rokuje jak najlepiej o dobrym skutku usiłowań względem zawarcia stanowczego pokoju.

Włochy.

(Budowa nowych okrętów w Piemoncie. — Wypadki dzienne.)

Turyn, 18. sierpnia. *Gazeta Piemontese* donosi, że dekretem z dnia 17go nakazano budowę okrętu liniowego, jednej fregaty śrubowej i silnych maszyn parowych, jak niemniej i budowę kilku parowych łodzi kanonierskich. Te wszystkie okręta wojenne zbudowane być mają według najnowszych ulepszeń, a koszta policzone w budżecie marynarki na rok 1859, 1860 i 1861.

— *Il Piemonte* turyński zastanawia się nad teraźniejszym stanem rzeczy we Włoszech z poglądem na utrzymujący się obecnie porządek we Francyi, i wychodząc z tego stanowiska zbija twierdzenia dziennika *Espero*, jakoby Cesarz Napoleon musiał uwzględnić życzenia mieszkańców włoskich, zwłaszcza że i sam przyszedł z woli narodu do władzy.

„Podzielamy zdanie dziennika *Espero* — pisze *Il Piemonte* między innemi — że Cesarz Francuzów nie będzie się tym życzeniom opierać. Idzie jednak o rozpoznanie prawdziwych życzeń ludności. Sądzimy, że we Włoszech możnaby zastosować te same środki, jakich chwycił się Cesarz Napoleon, by przekonać się o życzeniach ludności francuskiej. A jeśli się nie mylimy, to W. książę toskański, książę modeński i księżna-rejentka parmeńska nie mogą ztąd doznać żadnej trudności.“

Dalej przychodzi uwaga, że kiedy szło we Francyi o rozpoznanie życzeń mieszkańców, tedy przedewszystkiem rozwiązano zgromadzenie narodowe, przytrzymano przywódźców stronnictw, członków tajnych towarzystw i w ogóle tych wszystkich, którzy różnemi zabiegami usiłowali lud obałamucać, jak niemniej przytłumiono także i znaczną część dzienników, i dopiero wtenczas zapytano Francuzów, jakieby były ich życzenia. Tak postąpiono we Francyi dnia 2. grudnia 1851 i 7. listopada 1852, a wypadek ztąd już wiadomy.

„By dowiedzieć się o życzeniach ludności włoskiej, należałoby przeto usunąć dyktatorów z Parmy, Modeny i z Toskanii, przy-

tłumić bardzo wiele dzienników we Włoszech środkowych a w końcu przeszkodzić temu, by stronnictwo rewolucyjne we Włoszech nie przeszkadzało ludności objawić z wszelką wolnością życzenia swoje. Lecz i na tem jeszcze nie koniec. Należałoby przywrócić władze książąt, których mniejszość zuchwała zaciekła i zabiegami zewnętrznemi popierana z kraju wyrugowała, gdyż Cesarz Napoleon przedkładając wiadome zapytania narodowi francuskiemu, był w pełnii swej władzy. Zapytania wnoszone przez samych uzurpatorów władzy, są jednak nieprawne, i dlatego też nie mogą mieć żadnej wagi i żadnego waloru."

„Ci, którzy teraz odwołują się we Włoszech do przykładu i powagi Cesarza Ludwika Napoleona, postępują całkiem inaczej od niego. Cesarz Francuzów rozwiązał zgromadzenie narodowe: ci, co go na pozor naśladują, zwołują te zgromadzenia: Cesarz Napoleon ogłosił stan oblężenia dla zabezpieczenia porządku, gdy tymczasem tamci niedają ludności żadnej rękojmi bezpieczeństwa i wolności. Cesarz rozwiązał paryską gwardyę narodową, tamci gwardyę formują; Cesarz Napoleon wydał wojnę członkom tajnych towarzystw i wydalił ich z Francyi, dyktatorowie włoscy polegają na towarzystwach tajnych i działają w ścisłem z niemi porozumieniu. A jednak mimo to domagają się, by Cesarz Napoleon wspierał ich usiłowania."

Rosya.

(Nowiny dworu. — Komitet do zaprowadzenia dział gwintowanych.)

Petersburg, 16. sierpnia. Jego Mość Cesarz przeniósł się z Jej Mością Cesarzową z „Krasnego Sioła" znowu do Peterhofu i bywa na manewrach gwardyi, które trwać mają do 21. b. m.

— Po próbie dział gwintowanych w obozie w Krasnem Siole, utworzono teraz prowizoryczny komitet artyleryi, na którego czele stoi jenerał-porucznik Djadin: członkami mianowani są: Wielki książę Jerzy Meklenburg Strelitz, jenerałowie Ogarew, Fordajew, Krzyżanowski i Konstantynów; jenerał Konstantynów bawił kilka lat za granicą, ażeby obeznać się z systemem artyleryi.

Księstwa Naddunajskie.

(Stan rzeczy publiczny.)

Bukareszt, 10go sierpnia. *Journal de Constantinople* z dnia 3. sierpnia ogłasza protest Księstw zjednoczonych przeciw teraźniejszemu stanowi kraju i przeciw osobie księcia. Podpisało go mnóstwo bojarów, właścicieli gruntu, kupców i innych znakomitych osób. Upraszają, aż by wysoka Porta na teraz nie nadawała inwestytury „tak zwanemu pułkownikowi Kuzie", lecz wprzód ustanowiła komisyę dla rozpoznania praw i formy rządu. Czyli zaś taki akt wydany jest rzeczywiście, okaże przyszłość, zdaje się jednak, iż nieład w publicznych sprawach panuje taki, że wkrótce można się obawiać przesilenia.

Azya.

(Dymisya pułkom europejskim. — Wiadomości bieżące.)

Kalkuta. 16. lipca. Temi dniami dymisyonowano do 5000 ludzi europejskiego wojska w Bengalii. Jeden tylko żołnierz 5go europejskiego pułku w Berhampurze znajduje się jeszcze w areszcie. Król Audy został uwolniony.

Bombaj, 21. lipca. Obawiają się, że 8 do 10.000 europejskiego wojska byłej wschodnio-indyjskiej kompanii zażąda dymisyi. W kraju Radżputanów, w Sangorze i Gwaliorze ukazują się zawsze jeszcze małe oddziały buntowników. Jeneralny gubernator nakazał odprawić dnia 26. lipca dziękczynne nabożeństwo za przytłumienie powstania.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Z **Tryestu** donoszą z 26. b. m.: Fregata „Novara" zawinęła tu dnia dzisiejszego o pół do dwunastej przed południem. Do portu sprowadziła ją eskadra z jachtem „Fantasie" na czele, a z kasztelu powitano fregatę wystrzałami z dział. Na jej przyjęcie wysłano przodem paropływ Lloydy.

Gravosa. 22. sierpnia. Dzisiaj zawinął tu paropływ „Fantasie" z najdostojniejszym Arcyksięciem i jego małżonką, a oraz przybyła i korweta parowa „Conte Dandolo". Do Raguzy zawinęła dnia dzisiejszego c. k. fregata „Novara".

Z **Wenecyi** piszą z 23. b. m.: Kongregacya centralna uchwaliła na przedstawienie kilku kongregacyi prowincyonalnych ułożyć sprawozdanie z wyjaśnieniem ekonomicznych stosunków prowincyi weneckich, tudzież by podać niektóre środki pomocy w tej mierze.

— *Augsburska gazeta powszechna* zawiera w numerze 231 z 19. sierpnia 1859 następującą wiadomość: „Uchylenie granicy wojskowej i głoszone w tym względzie uzasadnienie uważamy za samą tylko pogłoskę."

Z **Wenecyi** piszą z 25go b. m.: Tutejszy „Stabilimento mercantile zniżył disconto na 3½%.

Paryż, 24. sierpnia. Cesarz marokański zachorował niebezpiecznie, i powołano na radę lekarzy angielskich.

Z **Marsylii** donoszą z 23. b. m.: Cesarz marokański nie wyszedł jeszcze z niebezpieczeństwa. Obawiają się powszechnie, by w razie zgonu Cesarza nie zaszły jakie zaburzenia w stołecznem mieście marokańskiem.

Londyn, 23go sierpnia. Minimum pożyczki indyjskiej oznaczono w kwocie 97 milionów; z tego podpisano już 6 milionów L. Paropływ „Anglo-Sarde" zawinął z Nowego Jorku.

Londyn, 26. sierpnia. *Daily News* wątpi o tem, by mogło przyjść do kongresu, ani też do zbrojnej interwencyi we Włoszech środkowych — Lord *Palmerston* udał się do Osborne, gdzie noc przepędzi.

Zuryk, 24. sierpnia. Wczoraj odbyła się dwugodzinna konferencya między pełnomocnikami Francyi i Austryi. Wszyscy pełnomocnicy złożyli za pośrednictwem rady związkowej podziękę rządowi zuryskiemu za życzliwe przyjęcie.

Zuryk, 25. sierpnia. Wczoraj mieli znów konferencyę pełnomocnicy francuscy ze sardyńskimi. Przybył tu francuski kuryer gabinetowy.

Modena, 23go sierpnia. Rewolucyjne zgromadzenie narodowe odroczyło się po przytwierdzeniu dyktatury Fariniego i po przyzwoleniu na rozpisanie pożyczki 5 milionów.

Berlin, 24. sierpnia. J. M. Król przepędził wczoraj czas niejaki siedząc lub przechadzając się, i dopiero później poszedł do łoża. W stanie zdrowia królewskiego nie zaszła żadna zmiana.

Sanssouci, 25. sierpnia, o 10. godzinie zrana. (Buletyn) Dzień wczorajszy i noc ostatnia upłynęły pomyślnie dla chorego. Przy wstawaniu i podczas przechadzania się, lub siedzenia, okazywał J. M. Król żywość niezwyczajną. Żywość ta później znowu się uśmierzyła.

Sanssouci, 26. sierpnia, o 10½ godz. przed południem. (Buletyn). Stan zdrowia J. M. Króla niedoznał żadnej widocznej zmiany w ciągu ostatnich 24. godzin. J. M. może już na dłuższą chwilę łoże opuścić, i miał noc spokojną.

Kopenhaga, 24. sierpnia. *Faedrelandet* utrzymuje, że Hanower wniósł wprawdzie nową propozycyę w sprawie holsztyńsko-lauenburskiej, lecz nie znalazł żadnego poparcia. Prusy i Austrya nie wniosły potąd żadnego zapytania w tej mierze do rządu w Kopenhadze.

Konstantynopol, 20. sierpnia. Sułtan zapadł nieco na zdrowiu. Uroczystość urodzin J. M. Cesarza *Franciszka Józefa* obchodzono tu z wielką solennością. Wszyscy posłowie zagraniczni złożyli wizytę c. k. internuncyuszowi. P. Mussurus w Londynie otrzymał jak słychać pełnomocnictwa do stanowczego załatwienia kwestyi w księstwach naddunajskich. Poseł rosyjski, p. Łabanow, otrzymał order Medżydje pierwszej klasy, a pierwszy dragoman rosyjski Argypulo piękną wilę w upominku. Machometa Baszę mianowano jeneralnym gubernatorem w Smyrnie. — Spodziewają się tu posła papieskiego. — Książę Stefanaki Vogorides zeszedł z tego świata.

Tebrida, 7go lipca. Władze tutejsze zerwały wszelkie stosunki urzędowe z konzulem tureckim.

Alexandrya, 18go sierpnia. Wicekról powiększa dość znacznie armię swoją. Z Batawii donoszą o rzezi powszechnej chrześcian w dwóch miastach dystryktu Borneo. Z Chin otrzymano taką wiadomość z 5. lipca: 19 okrętów odpłynęło z posłem angielskim, francuskim i amerykańskim, by w razie potrzeby wymusić wstęp do ujścia rzeki Peiho.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 26. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.85	+ 12 6°	85.7	północny sł.	pogoda
2. god. po poł.	327.77	+ 20 7°	58 2	południowy "	"
10 god. wiecz.	327.60	+ 14.4°	80 5	polud.-zach. "	"

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Dr. Janau, radca konsyst., z Rosyi.
Hotel europejski: Wszelaczyński Leon, adw. krej., z Tarnopola.
Hotel Langa: Turuwatów Jakób, z Rosyi.
Hotel angielski: Korytowski Kornel, c. k. porucz., z Tarnopola.
Do domu zajezdnego 185²/₄: Laskowski Winc., z Ustrzyk.

Dnia 28. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Wencel Rudolf, c. k. porucz., z Przemyśla. — Kozłowski Zyg., z Rozubowiec.
Hotel europejski: Zgazdziński Konst., z Krakowa.
Hotel Langa: Geppent Wacław, c. k. radca rząd., ze Siryja. — Kinast Jan, c. k. kapitan, z Włoch
Hotel angielski: Paplarski Edm., z Włoch.
Hotel krakowski: Nowosielski Ambroży, burmistrz, z Rohatyna.
Do domu zajezdnego nr. 180²/₄: Klimkiewicz Józef, z Brusna.
Do domu zajezdnego nr. 176²/₄: Morelowski Antoni, z Woli góreckiej.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. sierpnia

PP. Chobrzyński Lud., do Kamieńca podolskiego. — Żurakowski August, c. r. major, do Horbacza. — Soroczyński Rom., do Choronowa. — Gotleb Ant., do Lówczyc. — Wolski Włod., do Warszawy. — Hr. Dunin Borkowski Stan., do Seredna. — Jaworski Józef, do Korzelicy.

Dnia 28. sierpnia

PP. Brunner Wattenwil, c. k. dyrektor telegr., do Stanisławowa. — Terlecki Kajetan, do Kisielowic. — Deminowski Leon, do Jankowiec. — Moch-

nacki Tym, do Stanisławowa. — Düll Jan, c. k. sekretarz obw., do Brzeżan. — Ruhczyński Alfred, do Stanina. — Rudnicki Edmund, do Brodów. — Hr. Badeni Alex., do Glinian. — Morawski Konst., do Pohorec.

Dnia 27. sierpnia 1859 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

56. 44. 35. 90. 20.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 10. i 24. września 1859 r.

Kurs lwowski.

Dnia 27 sierpnia.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	48	5	56
Dukat cesarski	„ „	5	54	5	59
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	41	9	55
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	82	1	88
Talar pruski	„ „	1	75	1	80
Polski kurant i pięciozłotówki . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	—	83	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	35	74	10
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	14	79	25

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 27. sierpnia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79.25 Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 74.20; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. —.—. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —; po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu — —; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 897.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 214 40; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; polud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr — —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw., na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 100.60. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty —.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 117.—. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. —.—. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% — procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 54, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 26. sierpnia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł. . . .	70.—	70.25
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	79.20	79.30
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	74.25	74 40
dtto. „ 4½% za 100 zł.	65.25	65 50
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	295.—	300.—
„ 1839 „ 100 „	117.50	117.75
„ 1854 „ 100 „	109.—	109 50
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	93.—	94.—
Węgier	72.75	73.25
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Sławonii	71.50	72.—
Galicyi	72 50	73.—
Bukowiny	71.—	71.50
Siedmiogrodu	71.50	72.—
innych krajów koronnych . . .	82.—	94.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—
Akcye.		
Banku narodowego sztuka	894.—	896.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr . .	215.10	215.20
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	552.—	554.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1837 —	1840
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. . .	262 50	263 —
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty .	143.—	143.60
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	140.75	141.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	121.—	121 50
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	477.—	478.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	255.—	258.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	98 —	98 50
	10 „ „ 5% „ 100 „	93 50	94.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł. . .	86 50	87.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99 50	100.—
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	83.—	84.—

Losy.

	pien.	towar
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	96.75	97.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.50	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	82.—	84.
Salma 40 „ „	40.—	40.50
Palfiego 40 „ „	38.—	38.50
Clarego 40 „ „	36.50	37.
St. Genois 40 „ „	35.75	36.25
Windischgrätza 20 „ „	24.50	25.—
Waldsteina 20 „ „	25.50	26.—
Keglevicha 10 „ „	14 50	15.—

Na 3 miesiące.

	pien.	towar
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	100.25	100.50
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	100.50	100.75
Hamburg za 100 marko banko 2½% .	88.—	88 25
Londyn za 100 funtów szterl. 3% . .	116 75	117 —
Paryż, za 100 franków 3%	46.50	46 60

Kurs złota.

	pien.		towar.	
Dukaty ces. mennicze	5 zł.	53 cen.	5 zł.	54 cen.
Korona	16 „	12 „	16 „	15 „
Napoleondor	9 „	40 „	9 „	42 „
Rosyjski imperyał . .	9 „	57 „	9 „	59 „

KRONIKA.

(Austryacka brykantyna „Splendido.") Kapitan Visin, zawinęła dnia 1. b. m. do Gibraltaru i temi dniami przybędzie do Tryestu. Okręt ten był bez przerwy 8½ roku w drodze, dnia 14. stycznia 1851 r. odpłynął z Fiume do Marsylii, ztąd do Odesy, Korku, Dublinu, Antwerpii, potem dnia 9. lutego 1852 r. do Valparaiso. Odbył kilka podróży między Valparaiso a Montevideo, później odpłynął do S. Francisco, gdzie przybył dnia 17. marca 1853 roku, i zkąd odpłynął do Hongkongu. Z Hongkongu zwiedził kapitan Visin Whampoa, Manilię, i Sydney; dnia 26. kwietnia 1854 r. był w Batawii zkąd znowu odpłynął do Hongkongu, ztąd do Sydney, dnia 8. lutego 1855 r. do nowej Kaledonii, i znowu do Kantonu, Hongkongu, Banjoewangi, jeszcze raz do Sydney, Manili i dnia 16. stycznia 1856 r. był w Melbourne, z Melbourne do Batawii i Australi, a z Seurabaya na powrót do Melbourne, Batawii i Singapore, gdzie przybył dnia 13. lutego 1857 roku. Ztamtąd odpłynął do Hongkongu, Manili, Melbourne, gdzie stanął dnia 10. stycznia 1858 roku, wrócił do Batawii, ztąd do Singapore, Bangkoku, Hongkongu, Shanghay, Manili, nareszcie dnia 13. listopada przybył do Singapore i dnia 2. lutego 1859 r. odpłynął do Tryestu. Dnia 12. kwietnia był w zatoce Fable, dnia 9. lipca w Plymoucie, zkąd dnia 15. odpłynął do Tryestu i jak powyżej wspomniono, przybył dnia 1. sierpnia cieśniną gibraltarską. Kapitan Visin, oraz właściciel statku „Splendido" jest pierwszym austryackim żeglarzem, który tak wielkie odbył podróże.

(Sprostowanie fałszywej pogłoski.) Jeden z paryskich korespondentów do gazety wiedeńskiej pisze: Pogłoski o pojedynku między marszałkami Niel a Canrobertem, są fałszywe. Wprawdzie marszałkowie Regnault de St. Jean d'Angely i Randon, sekundanci umawiali się co do warunków pojedynku, ale wola Cesarza zapobiegła wszystkiemu, zabraniając starcia się marszałkom pod utratą swej łaski, przeciwnicy zgodzili się zatem z wolą cesarską. Canrobert zamierza przesłać teraz do wszystkich szefów armii pisemnie swoją obronę.

(Telegrafy w Rosyi.) Według doniesień dzienników rosyjskich wynosi przestrzeń wszystkich telegrafów elektrycznych w Rosyi obecnie 8101 wiorst, a linii wytkniętych 10.246 wiorst. Z końcem przyszłego roku podniesie się liczba pierwsza do 16.344, a druga do 20.654 wiorst. Natenczas będzie jeszcze tylko 8 głównych miast gubernialnych niepołączonych telegrafem ze stolicą państwa. O zaprojektowanym telegrafie sybirskim mającym połączyć Petersburg z krainą nad rzeką Amurem, niemożna tu jeszcze nic powiedzieć, gdyż potąd nie ma żadnej pewności, czyli zamiar ten może być wykonany.

(Handel lodem w Ameryce.) W samym Nowym Yorku mieli przedsiębiorcy przeszło 300.000 beczek lodu w zapasie. Jestto rodzaj industryi, która nie mało zachodu wymaga. Najprzód gdy się woda zaczyna zcinać, omiatają bardzo skrzętnie świeży lód ze śniegu; przewiartują płonki, ażeby woda napływała na wierzch, i tem samem ażeby warstwa lodu grubiała. Gdy dójdzie do należytej miary, żłobią całą ścianę w kwadraty na pięć stóp, co zwykle się dzieje za pługiem, potem odłamują narzędziami bryłę za bryłą i przewożą do drewnianych lodowni. A są lodownie co po 20.000 beczek zajmują.

(Drzewo woskowe.) W roślinnych ogrodach rządowych w Algieryi, przedsiębrano próby uprawiania kosztownego drzewa zwanego „Goingamadu" czyli „drzewo woskowe" z Cayenne. Próba powiodła się zupełnie. Drzewo dostarcza wosku tak dobrego i pożytecznego jak wosk zwyczajny. Uprawianie tego drzewa jest łatwe i niekosztowne. Jest w projekcie wysadzać w posiadłościach rządowych takiemi drzewami całe hektary.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.